

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Deus cognoscit secundum se & in se negationes possibilitatis, seu
necessarias negationes impossibilium.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

solutionibus à fundamentis eruenda, quibus similem ibi confutamus atque radicis conuulsimus, nihilque præterea hic erit agendum.

3. Quarta sententia sit, quam ex recitata, tanquam Sorrii certam. 1. citato num. 6. primus excogitauit magister meus magister Didacus Daza manuscripto de scientia, tanto subtilis, solidique ingenij sui acumine, ut me, non solum tanti Doctoris, & Magistri autoritate, & obseruantia, sed rationis etiam ponderare traxerit, trigintaque & quinque totos annos tenuerit. Negabar ergo suppositum quæstionis nempe impossibilem, seu chimerarum negationes dari: ac proinde neque à Deo secundum se cognosci, cum secundum se vere non sit; sed solum eorum fundamenta, scilicet homo, & equus v.g. quorum recte adæquate positum quid sunt, quin negationem aliquid rei ipsa inuoluunt, ut vel homo non sit equus, vel equus non sit homo: ac proinde Deus, qui res, ut sunt, intuetur, cognoscendo hominem, & equum, cognoscit, vtrum non esse alium, quin negationem ad huc, siue negationem ad id necessario cognoscit; licet, quia à nobis negatio concipitur, eam etiam, quam nos concipimus, & fingimus, percipiat: in ordine tamen ad nostram cognitionem. Quod autem vera negatio chimæ, seu impossibilis non sit, sed conficta probat satis acute: quia impossibile neque est actus, neque potentia: ergo nequit esse vera illius negatio, seu remotio. Pater: quia, quod seipso remouit ab omni vero statu rerum est, nequit verè per aliud remoueri: ergo illius solidari potest facta per rationem nostram negatio, atque remotio.

4. Dices, remoueri possibilitatem identitatis, quæ prædicatur chimæ, homini scilicet, & equo potest aduenire. Contra primo: quia, cum possibilitas à se possibili re ipsa non differat, v. controu. metaph. demonstrauimus, idem est rem esse impossibilem, atque ipsam possibilitatem re ipsa esse impossibilem. Secundo, vel hæc possibilitas potest re ipsa aduenire identitati hominis & equi in vero priori aliquo, vel secus. Si postremum: ergo in omni priori reali, & vero impossibile hoc (& idem est de categoris) de se est impossibile: ac proinde negatio, seu remotio illius possibilitatis reuera, ac non fide nusquam esse potest. Vbi enim habuit omnino, & pro omni vero signo reali impossibile est, omnino etiam, & pro omni signo reali eius negatio, & remotio est impossibilis. Si autem admittas primum: nempe in aliquo vero, & reali priori posse impossibile accipere possibilitatem, vere pro illo priori, & signo, poterit eiusmodi potentia ad actum pro posteriori aliquo signo vero, & reali re ipsa reduci: ac proinde identitas hominis, & equi, cuiusvisque alterius chimæ: ac proinde chimæ omnes erant possibiles quod repugnat: cum impossibili æque possibilitas, atque existentia omnis repugnet: igitur ipsi omnino, & pro omni signo impossibilitas remota à possibilitate ipsa sunt: ac proinde implicat dari impossibilem veram, & realem remotionem, seu negationem: quare eorum negatio vera non est, & quæ à Deo secundum se cognoscatur; sed, ut nostris mentibus negatio modo explicatur.

5. Recentiores Complutenses respondent: negationem possibilitatis impossibilem non supponere possibilitatem aliquam eorum, quam remoueat, sicut negatio existentie rei possibilis supponit rei possibilitatem. Dicit enim ita illam remouere, ut res esse possit: conuenire autem in eo vtramque docet: quod, sicut si negatio existentie non esset, Petrus v.g. existeret: ita si negatio possibilitatis chimæ, v.g. hominis equi, non esset, homo equus esset possibilis. Doctrina quidem horum Recentiorum vera est, sed, quæ, ni magis explicetur, argumentis factis non satisfaciet: etenim, si eiusmodi chimæ homo, & equus, eorumque identitas positum quid, adhuc potentia sit, quomodo eius negatio vera esse potest, quæ remouit positum, quod remoueat, natura, & essentia potest esse, ut per se notum est: Altius ergo pensanda res est, ut difficultas propofita plene expediatur.

CERTAMEN II.

Deus cognoscit secundum se, & in se negationes possibilitatis, seu necessarias negationes impossibilem.

1. Conclusio prima præfixi tituli est: Deum cognoscere negationes necessarias impossibilem, & chimerarum, v.g. hominem non esse equum secundum se sumptas: nec solum quatenus cognoscit hominem, & equum, sed quatenus cognoscit negationem identitatis necessariam inter hominem & equum. Suffragantur omnes præter meum citatum præceptorem: nec Soarez dissentit, solum enim negat, ut eiusmodi negationes à Deo cognoscantur, opus esse, ut eas Deus tanquam quid positum, siue sub tegumento entis rationis cognoscatur, ut vidimus, quæ proxima certam. 1. quin perfectissimam earum cognitionem in ipsas secundum se sumptas tendere contra primam sententiam à nobis recitam hic cert. 1. num. 1. expressis verbis recitatis docet. Ratioque est manifesta: quia verum est ex parte obiecti, hominem non esse equum siue non esse eorum identitatem, non solum actualiter, sed neque possibiliter: ergo vera est negatio possibilitatis identitatis hominis & equi, adeoque necessaria, ut non possit positua possibilitate auferri. Insuper est diuersa à possibilitate, seu entitate positua hominis, & equi: quia negatio nequit positua alicui identificari: ergo ab omnis Deo ea negatio secundum se, nec solum, quatenus homo, & equus ab illo cognoscuntur, intelligitur.

2. Dico secundo: eiusmodi negationes possibilitatis chimerarum non solum secundum se, sed in se à Deo cognoscuntur: esto modo, cognoscantur etiam in alio: est æque ac prima communis conclusio. Probatur: quia quidquid in se habet veritatem, & cognoscibilitatem potest obiectiue determinare (licet nequeat determinare effectiue) suam potentiam ad sui cognitionem: quin egeat determinatione alio, ut cognoscatur: id quod apertius est in Deo, cuius intellectum, seu potius cognitionem nullam extrinsecum obiectum aliter determinat ad cognitionem sui, quam extrinsecæ suæ veritatis positione in aliquo statu ex his, in quibus cognosci potest: quia ex se Deus ad omnia obiecta extrinsecæ cognoscenda determinatus est, imo est determinata omnium extrinsecorum cognitio exercere, & representatio actualis de se, ut sepius diximus. Hæc verò de negationibus chimerarum, tam secundum statum possibilitatis, quam existentie ita intelligenda sunt: quemadmodum de Deo docebamur, d. 3. qu. 3. certam. 1. num. 4. ubi ostendimus, nusquam esse, cognoscitue à se secundum statum possibilitatis præfixæ, quæ nullatenus in Deo est diuersa ab statu existentie actu, & exercere à se, siue necessariæ suæ existentie: ubi etiam quidquid hic in oppositum obici posset, satis diluimus, Quod suo modo de negatione à se, & necessaria chimæ actum, & exercere tali est etiam verum.

3. Opposita Magistri nostri argumenta solum euincunt impossibilia, & chimæ per distinctas ab ipsis negationes veras, neque ab existentia, neque à possibilitate remoueri, cum seipsis ab utroque sit tu remotæ sit; non autem seipsis, atque indistinctis à suo, quali quali, esse ab utroque non remoueri; se quippe; & e conceptu suo impossibilia sunt, atque à possibilitate remota (ut ille in suis argumentis supponit) non secus atque possibilia seipsis possibilia intrinsecæ possibilitate sunt, quin superaddito repugnantia exclusiuo opus habeant: sic igitur repugnantia, & impossibilitas intrinsecæ chimæ omnium superaddito aliquo opus non habet, ut possibilitatem, seu non repugnantiam excludat. Si ergo seipsis homo equus, seu idem cum equo, reliquæque chimæ in se, ac secundum se remotæ à possibilitate, & citius ab existentia rerum sunt, negatiuum quid, seu pure negationes veræ sunt, atque obiecta vera, nec ficta, nisi casu, quo, ut entia cogitentur: ac proinde constat, verum esse quæstionis huius

suppositum: utique à Deo chimæras, & cognoscibiles, & cognitæ esse.

4. Sed quid inquit hæc impossibilitas intrinsece negationes remoueat, cum equi, & hominis, seu hominem, equum ab existentia, & possibilitate etiam, formaliter propellant? Nam veræ priuationes, seu negationes, non nisi veræ positui habitus sunt: cum tamen existentia, & possibilitas positua, ac veræ chimære nullius esse possit, ut Magister noster arguebat. Sed rogabo te: quam impossibilitatem, repugnantiam, seu necessariam negationem existentie remoueat possibilitas intrinseca rebus possibilibus? Aequè enim negatio per posituum amouetur, atque posituum per negationem remouetur: & tamen nulla impossibilitas, repugnantia, negatiove necessaria possibilitas potest accidere. Quod mihi responderis, à contrario questionis tue satisfacet. Secundo Deus, qui à se ens, & existens est, atque inde ens necessarium demonstratur, ita est, ut nec possit non esse. Rogo: quodnam non esse esse non potest? An non esse suum: hæc quidem negatio non essendi, est non essendi chimærici in Deo; & tam en vero positio prædicato Dei remouetur. Cur ergo non & vera negatione chimære impossibili remouetur possibilitas? Respondo: ergo contradictoria extrema possibilitatis, & impossibilitatis, nec possibilitatem, nec impossibilitatem eorum, à quibus oppositum contradictorium remouetur, veram supponere, quod remoueat: quin, ut alterutrum extremum verum sit, alterum debere esse impossibile: quia alias illud formaliter non remoueretur iuxta statam contradictoriorum legem, & naturam. Non fecus atque negatio existentie ex ea lege nihil existentie in rebus relinquit, neque existentia aliquid negationis existentie.

5. Obiciunt sibi Recentiores Complutenses: Impossibilitatis essentia in eo est, quod si, quod impossibile est, existat, duo existent contradictoria: siue, si existat identitas hominis, & equi duo contradictoria existent: ergo, ut Deus impossibilitatem, seu negationem possibilitatis chimærarum, v.g. identitatis hominis, & equi, cognoscat, illam hypothesim cognoscat. Antecedens est certum, atque ab opposito probatur: quia possibilitas rei in horum, & communi sententia, nihil aliud essentialiter est, quam, quod si res possibilis existat, non existent duo contradictoria. Consequentia est legitima, & euidens: si quidem veritas conditionata cognosci nequit, hypothesi ignota. Inde verò inferitur, Deum independentem ab intellectu humano, atque ut impossibilia, seu negationes possibilitatis chimærarum cognoscat cognoscere, ac facere entia rationis. Respondent sibi Recentiores cognoscere de se entia rationis ex infirmitate mentis, & imperfectione modi cognoscendi imperfectum quid, Deoque indignum esse; aut ex necessitate cognoscendi veritatem aliquam aliter incognoscibilem summæ, atque infinite mentis, & cognitionis perfectionem esse, quæ eam etiam cognoscere debet, saltem apprehensum, ne verum aliquid ignoret.

6. Laudo solutionis doctrinam, iuxta quam statim nonnulla statui; sed tamen doctrinam de essentia possibilitatis, & impossibilitatis satis communem, quam solutio supponit, probare nunquam potui, quin eam satis multis contutauim controu. met. ubi de conceptu impossibilitatis chimærarum, & possibilitatis rerum fuscè disputauim. Ad rem autem præsentem falsum omnino est, impossibilia, & chimæras, siue negationem possibilitatis identitatis hominis, & equi in ea conditionata veritate consistere: ac proinde neque aliter cognosci à Deo posse. Etenim impossibilitatis conceptus essentialis est conceptus negationis necessariæ, in quo nulla veritas conditionata est: quemadmodum neque in ente necessario Deo, qua ente necessario, vlla conditionata veritas est, imo, ut citato loco dicebam, quemadmodum ratio entis necessarij in Deo posterior metaphysicè est prædicato entis à se, ex quo metaphysicè à priori demonstratur, ac proinde in essentiam metaphysicam Dei non ingreditur, ita neque ratio negationis necessariæ essentiam metaphysicam impossibilitatis consequens, quæ in præciso conceptu negationis à se constituitur: in hoc autem nihil conditionatum inuoluitur; sed totum est absolutum. Verum est ex eo conceptu negationis necessariæ, essentiam metaphysicam

impossibilitatis metaphysicè, consequenter induci etiam illam veritatem conditionatam, si existat impossibile aliquid, siue chimæra existit contradictorium: non quidem, ut plures asserant, quia in impossibili verumque contradictionis extremum claudatur; sed, quia negatio necessaria inuoluitur: cui hypothesi existentie rei impossibilis contradicit: ac promde ea purificata hypothesi, politaque in statu absoluto est: absoluta contradictio: quare & eam cognosci à Deo debere de se, & directè nec solum quatenus ab intellectu creato concipitur, ut iam dicam.

CERTAMEN III.

Cognitio, & efficientia diuina entium rationis discutitur.

1. IN quaestione de cognitione, & effectione entium rationis à Deo, tribuenda ipsi sit necne? Dico primo: Deus directè cognoscit de se entia rationis, nec solum indirectè, quatenus cognoscit creatas cognitiones, quæ illud representant, atque effingunt. Probatur primo conclusio ratione facta cert. 1. num. 5, quia, ut cognoscat, atque assentiat prædictæ veritati conditionatæ, si existens chimæra, aut homo identificatus cum equo, existeret duplex contradictorium: oportet cognosci, & apprehendi identitatem hominis, & equi, ut dicebamus, de seque notum est: Secundo: quia, ut hoc iudicium absolutum de se, & directè efformet: homo non est equus: oportet etiam, ut identitas hominis & equi significata per copulam, quæ negatur, à Deo etiam apprehendatur: neque enim negari potest, à sano homine adhuc, quod ignoratur: aut identitatis hominis, & equi ficta solum, & per rationem est: ergo de se & directè cognoscitur à Deo. Dices, identitatem, quæ in vtraque cognitione à Deo cognoscitur, esse identitatem veram sub conceptu communi veræ, & possibilitatis identitatis, quæ quidem solum eo iudicio remouetur: non ficta, quæ per rationem homo, & equus idem sunt: ac proinde nihil rationis à Deo apprehendi, ut verumque iudicium efformet. Sed contra: quia cognoscit identitatem contractam ad identitatem hominis, & equi in particulari, ipsiue applicatam, quomodo nequit non ex parte obiecti ens rationis intercedere: cum autem eam videat ens rationis meræ, quod absolute non est, esse absolute inter extrema illa homo, & equus, negat si dicas inde inferri Deum entia rationis facere: nihil absurdum inferitur, ut constabit ex concl. 3.

2. Dico secundo, Deum cognoscere entia rationis indirectè: quatenus cognoscendo cognitiones creatas, quæ illud contingunt facta à creaturis contemplantur. Hæc conclusio, licet præcedenti certior non sit, est tamen inter Doctores communior. Probatur facillè: quia Deus cognoscit cognitionem, qua efformatur à me chimæra: ergo cognoscit chimæram. Probatur consequentia: quia efformatur à me chimæra, v.g. homo, equus cognitione chimæra; qua intrinsecè, & essentialiter cognitio, & representatio formalis, realis intentionalis chimæra est: atqui nequit cognosci representatio, qua talis sine representato: ergo nec cognitio, seu representatio chimære quin cognoscatur simul chimæra. Minor constat ex generali communi doctrina de reatijs ab Aristotele, quod reatiua, præsertim essentialiter connexa cum termino simul cognitione, atque cum illo, ac non aliter cognosci debeant. Dices inferri inde dependentiam creatæ cognitionis veram, & veræ ab ente rationis, à quo implicat pendere realem, & veram entitatem: atque insuper mutua causalitas vera inter ens rationis & cognitionem, qua causatur. Respondetur: dependentiam cognitionis ab ente rationis tanquam à causa vera, & reali admittendam non esse: ea enim est, quæ implicat; tanquam à termino, cuius effectio cognitio est, & à posteriori, verè dari: ad id enim non requiritur verus, & realis influxus entis rationis in ipsam: quare neque quod habeat esse pro priori aliquo independentem ab ipsa: id quod essentia entis rationis repugnat, ut patet. Ut autem terminus cognitionis